

RIKTIG RESTAURERING DRØBAK

Plan for prosjektet: Riktig restaurering

Kunnskapsløft og kvalitetssikring innen praktisk restaurering i forhold til lokal byggeskikk i Drøbak

For å ivareta den kulturskatten som ligger i det tradisjonelle bygghåndverket, er det behov for et omfattende kunnskapsløft og kvalitetssikring knyttet til kompetanse, vedlikehold og restaurering. Prosjektet skal være et pilotprosjekt som i neste omgang skal videreføres til andre regioner i landet. Det skal gjennomføres i samarbeid med tilsvarende prosjekt i byen Kuldiga i Latvia slik at det kan hentes ut positiv synergi mellom disse prosjektene. Prosjektet ledes av Norsk Handverksutvikling (NHU).

Mål og visjon

Hovedformål

Sikre at vedlikehold og restaureringen av den gamle bebyggelsen i Drøbak skjer i samsvar med lokal byggeskikk.

Gjennomføre et 3-årig pilotprosjekt for utvikling av kompetanse innen tradisjonelt bygghåndverk, med praktisk tilnærming.

Skape nye, og styrke varige arbeidsplasser for håndverkere gjennom utvikling av lokal bygghåndverkskompetanse.

Delmål

Styrke det tradisjonelle bygghåndverket i Drøbak.

Være et pilotprosjekt for implementering av intensjonene som ligger i

Kompetansenettverk for tradisjonelt bygghåndverk (KTB).

Videreføring av idèene bak Fortidsforeningens prosjektsutstilling "Dus med Hus".

Produsere FoU-rapporter som kan brukes lokalt etter at prosjektet er over. Follo museum vil publisere dette på nett fortløpende.

Lage mal for et undervisningsopplegg som skal kunne brukes regionalt og nasjonalt.

Gi positive ringvirkninger for turismen i Drøbak som har fått status som turiststed i Akershus fylke.

Etablere nye møteplasser for tradisjonshåndverkere i Drøbak.

Visjon

Drøbak skal fremstå som et nasjonalt forbilde for restaurering og utbedring.

Bakgrunnen for prosjektet

Den lokale kompetansen innen tradisjonelt bygghåndverk i Norge er i ferd med å bli borte med den eldre generasjonen av håndverkere. Drøbak er rikt på gammel trehusbebyggelse fra 1700- og 1800-tallet, og det har hatt et antikvarisk spesialområde siden 1978, med revidering i 2000. Til tross for dette foregår det stadig en forringelse av den gamle bebyggelsen på grunn av tiltagende mangel på kompetanse hos håndverkere, arkitekter, materialleverandører, kommunen og huseiere. Dette kommer spesielt til syne ved detaljeringen.

Gjennom prosjektet vil Drøbaks status som turistby løftes. Gjennom å sikre en historisk og håndverksmessig riktig oppgradering, søker prosjektet å styrke Drøbak som attraktivt bygningsmiljø. Dette vil styrke næringslivet i Drøbak sentrum.

For at vi skal kunne ivareta den kulturskatten som ligger i det tradisjonelle bygghåndverket, er det behov for et omfattende kunnskapsløp og kvalitetssikring knyttet til kompetanse, vedlikehold og restaurering.

Siden håndverkskonferansen i 2000 på Maihaugen har det vært arbeidet med flere ulike løsninger for å etablere etterutdanning for håndverkere. Prosjektet det her søkes om skal være et pilotprosjekt basert på en praktisk tilnærming for å sikre kunnskapsløp og kvalitetssikring av tradisjonelt bygghåndverk.

First we take Drøbak....

Prosjektet fokuserer på et lite geografisk område, Drøbak i Akershus, hvor det gjennom prosjektet skal utvikles kunnskap og erfaring som i neste omgang kan overføres til resten av landet. Drøbak var tidlig ute og fikk stadfestet verneplan som antikvarisk spesialområde i 1978. I tillegg til å ivareta en viktig kulturskatt for fremtiden, er det derfor også et bærende element i turistsatsingen i Drøbak at den gamle trehusbebyggelsen blir ivaretatt på en kvalifisert måte.

Når pilotprosjektet er avsluttet, vil Follo museum fremstå som et lokalt bygningsvernssenter for hele Follo, gjennom en videreføring av tilsvarende prosjekter i hele regionen. Prosjektet vil også styrke museets samarbeid med næringslivet i Follo.

Partnere i prosjektet

Kompetansenettverk for tradisjonelt bygghåndverk (KTB)

Frogn kommune

Riksantikvaren

Akershus Fylkeskommune og Follorådet

Norsk Håndverksutvikling (NHU)

Fortidsminneforeningen

Follo Museum

Verneforeningen Gamle Drøbak

KTB er et nettverk bestående av Riksantikvaren, Byggmesterforbundet, NHU, Maihaugen og frittstående håndverkerbedrifter. KTB skal bidra til å utvikle kompetanse innen tradisjonelt bygghåndverk. Sekretariatet for KTB-nettverk er lagt til Norsk Håndverksutvikling på Maihaugen og har etablert en nettportal www.handverksnett.no. Arbeidet med å etablere etterutdanning for håndverkere innen restaurering av tradisjonelt bygghåndverk startet med en håndverkerkonferanse på Maihaugen i 2000. Dette førte til etableringen av KTB i 2002.

Frogn kommune. Antikvarisk spesialområde i Drøbak er lokalisert i Frogn Kommune. Frogn kommune er en sentral bidragsyter, og svært viktig for den lokale forankringen av prosjektet.

Riksantikvaren er landets øverste vernemyndighet og har svært høy kompetanse innen alle områder innen bygningsvern. De har sin praktiske arm ut mot prosjektet lokalisert til Akershus fylkeskommune.

Akershus Fylkeskommune og Follorådet. Det er et unikt og svært variert bygningsmessig landskap i Akershus Fylke. Både Akershus Fylkeskommune og Follorådet er involvert i utviklingen av dette prosjektet, og ser for seg en videre spredning til de andre kommunene i fylket. Follorådet er et samarbeidsorgan mellom syv kommuner i Akershus.

Norsk Handverksutvikling (NHU)

Norsk handverksutvikling –NHU arbeider på oppdrag fra Kultur og Kirkedepartementet og Kunnskapsdepartementet med vern, videreføring og utvikling av håndverk som kunnskap, uttrykksform og yrke. NHU har et nasjonalt ansvar for håndverk på forskjellige nivåer.

Fortidsminneforeningen er landsdekkende medlemsorganisasjon som arbeider for kulturvernet i Norge. I 2002 gjennomførte Fortidsminneforeningen en prosjektutstilling ”Dus med Hus” på syv ulike steder i landet.

Follo museum er en stiftelse hvor kommunene Frogn, Oppegård, Nesodden, Vestby, Ski og Ås, samt Follo historielag og Akershus Fylkeskommune er medstiftere. Follo Museum er et konsolidert museum.

Verneforeningen Gamle Drøbak ble stiftet I 1971, med formål å bevare det unike trehusmiljøet i Drøbak. Foreningen gir råd og veiledning i byggesaker, og har publisert et betydelig antall bøker og kalendere.

Organisering av prosjektet

Prosjektstyret består av 4 personer med 1 representant fra:

KTB – nettverket

Verneforeningen Gamle Drøbak

Follo Museum

Frogn kommune

Prosjektledelse

Norsk handverksutvikling – NHU vil styre og administrere prosjektet. NHU har ansatt en prosjektleder lokalt for å håndtere prosjektet.

Faglig kvalitetssikring

Norsk handverksutvikling – NHU vil kvalitetssikre prosjektet faglig.

Norsk handverksutvikling arbeider på oppdrag fra Kultur og kirkedepartementet og Kunnskapsdepartementet med vern, videreføring og utvikling av håndverk som kunnskap, uttrykksfor og yrke, www.nhu.no

Prosjektet vil bli evaluert fortløpende. Dette vil være styringsgruppens ansvar.

Partner, Kuldiga

Prosjektet vil samarbeide tett med et tilsvarende prosjekt for håndverkere i Kuldiga, Latvia.

Dette er et EEA-grantsprosjekt der NHU er hovedsamarbeidspartnere på norsk side.

Samarbeidet vil skje på forskjellige nivåer, bl.a. gjennom felles workshops for håndverkere, i tillegg til at det vil etableres kontakt på prosjektledernivå. Dette er en vinn/vinn-situasjon for begge prosjektene som da får dratt veksler på lærekrefter og håndverkskompetanse utover det

som er vanlig i et nasjonalt prosjekt. I tillegg vil det være verdifullt å se andres problemstilling i forhold til restaurering. NHU har svært positive erfaringer med denne type prosjekter, blant annet fra Tsjekkia og Island.

Publisering av materiale

Prosjektet skal være synlig, og vil fortløpende publisere rapporter og materiale som dokumenteres underveis slik at huseiere, håndverkere og andre kan ha enkel tilgang til materialet. I 2010 settes det av midler til publisering på web.

Målgruppen for prosjektet

Prosjektet retter seg mot "hverdagshåndverkeren" som kommer i kontakt med eldre bebyggelse i regionen. Det er lagt vekt på å få med håndverkere av alle de ulike fagretninger som er relevante i forbindelse med gammel bebyggelse.

Dette vil være håndverkere som er i full jobb, der det settes av tid til noen samlinger hvert år over en periode på tre år som fortrinnsvis legges i tilknytning til helger. Kurset vil ha en praktisk tilnærming samtidig som det skal gi den nødvendige bakgrunnen for de utfordringer man står ovenfor knyttet til gammel bebyggelse.

Nytteverdi

Forventet utbytte av kurset for deltagerne

Etter fullført kurs skal deltagerne ha fått en dypere forståelse for bevaringsfilosofien knyttet til gammel bebyggelse. De skal ha fått kunnskap om hvordan den lokale og nasjonale historikken, samt påvirkning utenfra, har preget byggeskikken i Drøbak opp gjennom tidene, og hva som særpreger byggestilene i de ulike periodene.

Kurset skal gi deltagerne praktiske øvelser i hvordan man skal gjennomføre restaurering, utbedring og vedlikehold gjennom hele prosessen fra utarbeiding av en tilstandsrapport til gjennomføring av det håndverksmessige arbeidet. Kunnskap om gamle håndverksteknikker som har vært brukt i regionen, og om redskap som er nødvendig for å utføre slike teknikker, vil være sentralt.

Forventet nytteverdi for regionen

Gjennom prosjektet vil Drøbaks status som turistby løftes. Gjennom å sikre en historisk og håndverksmessig riktig oppgradering, søker prosjektet å styrke Drøbaks attraktive bygningsmiljø. Dette vil styrke næringslivet i Drøbak sentrum. I forbindelse med oppgradering av gamle hus er det helt avgjørende for Drøbak som turistby at restaurering blir utført med riktig håndverksmessig kvalitet og riktig materialbruk.

Videreføring til andre regioner i Norge

Prosjektet skal være et nasjonalt pilotprosjekt som i neste omgang skal videreføres til andre regioner i Norge.

Samarbeid mellom Drøbak og Kuldiga

Norsk Handverksutvikling (NHU) har etablert og fått ansvar for et tilsvarende prosjekt som prosjektet "Riktig restaurering" i Drøbak. Dette prosjektet ligger i den gamle byen Kuldiga i Latvia som hadde sin storhetstid fra 1400 til 1750. Det vil være et samarbeid mellom prosjektet Riktig restaurering i Drøbak og prosjektet i Kuldiga. Kuldigaprojektet er finansiert gjennom EU/EØS midler som et bilateralt samarbeid med prosjektet i Drøbak. Begge steder er rike på gammel bebyggelse, og mange av problemstillingene man står

ovenfor i restaureringsarbeidet vil være felles. Drøbak har vært gjennom en stor utvikling det siste århundre med de utfordringer det innebærer mellom gammelt og nytt. Det er et kontinuerlig behov for økt kompetanse blant de utførende innen restaureringsarbeid. I Kuldiga har det skjedd relativt lite det siste århundre, slik at mye av den gamle bebyggelsen er uendret, mens det er et sterkt behov for restaurering. Kuldiga er oppført midlertidig på UNESCO liste for verdifull verdensarv, og håper å komme inn på UNESCO listen i relativt nær framtid. Dette vil bl.a. forutsette at restaureringsarbeidet settes i gang, og at det gjennomføres på en tilfredsstillende måte. Det forutsetter riktig materialbruk og høy håndverksmessig kompetanse. Det legges opp til å oppnå god synergi mellom disse prosjektene. Blant annet vil deltagerne samles på kurs både i Drøbak og i Kuldiga.

Adr. Belsjøvn, 1440 Drøbak - tlf. 64939990 - faks 64933319 - e-post:post@follomuseum.no